



GROEN
AAN DE BUURT

aan de slag in je omgeving

Factsheet

Zaden

Tips voor het verkrijgen van en werken met zaaigoed

1. Wanneer werk je met zaden?

- Om een plek met gevarieerde, kruidige beplanting te creëren, bijvoorbeeld in bloemenweiden (zie onze factsheet [Bloemenweides](#)), kruidenrijke graslanden, op groene daken of als onderbegroeiing.
- Om zelf bepaalde planten op te kweken vóór je ze in de volle grond zet, bijvoorbeeld bijzondere planten of gewassen voor in de moestuin.

Het kan voor de beginnende tuinier moeite en teleurstellingen besparen om in plaats van zelf zaden op te kweken, gekweekte planten aan te schaffen of met stekken van bestaande planten te werken. Het opkweken van sommige zaden vraagt specialistische kennis: zoek dus altijd vooraf op wat je te wachten staat. Direct in de tuin zaaien luistert minder nauw. Dat kan iedereen uitproberen aan de hand van een paar algemene tips.

- ➔ Voor informatie over het zelf opkweken van planten, zie bijvoorbeeld [de zaaikalender van webshop Tuindreef](#)
- ➔ Voor tips voor het opkweken van moestuin gewassen, zie de website van IVN Natuureducatie: www.ivn.nl/moestuin
- ➔ Voor algemene tips over inzaaien in de tuin, zie de website van De Bolster: www.bolster.nl/teeltips

2. Waar let je op bij het uitkiezen van zaden?

Let bij het uitkiezen van zaden altijd goed op de manier waarop ze zijn gekweekt. Omwille van de gezondheid van je tuin of groenproject (bodem, flora en fauna, waterkwaliteit) kun je het beste kiezen voor biologisch gekweekte (SKAL-gecertificeerde) zaden. Gebruik je niet-biologisch gekweekt zaaigoed, dan voeg je stoffen toe die giftig zijn voor het leven in je tuin. Naast de keuze voor biologisch, bewijs je de natuur ook een dienst door te kiezen voor inheemse plantensoorten. Voor meer informatie over gifvrije kweek en inheemse soorten, zie onze factsheet [Natuurvriendelijke beplanting](#).

3. Hoe kan je zaden verkrijgen?

- **Kopen:** Uiteraard zijn zaden te koop bij elk tuincentrum en veel andere winkels. Let hier zoals gezegd wel goed op de biologische certificering. Er zijn ook gespecialiseerde kwekers die biologische en/of inheemse zaden online verkopen. Een aantal voorbeelden daarvan zijn: Cruydt-Hoeck, Bolster en Biodivers.
 - ➔ Zie hier een uitgebreidere lijst van adressen voor biologisch gekweekte zaden, samengesteld door de Guerrilla Gardeners.
- **Ruilen:** Mensen met groene vingers zijn niet zelden bereid om de zaden die de planten in hun tuin geven te delen met andere enthousiastelingen. Het kan dus lonen om bij jou in de buurt eens rond te kijken welke burens planten hebben staan die jij zelf ook zou willen zaaien. Ook zijn er allerlei





GROEN AAN DE BUURT

aan de slag in je omgeving



websites en online groepen waarin tuiniers hun zaden aanbieden, soms in ruil voor andere zaden en soms zelfs tegen alleen de verzendkosten.

➔ Even googelen op 'bloemenzaden ruilen' levert een hele lijst met mogelijke websites op. De grootste online 'zadenruilbeurs' is die van vereniging AVVN, zie www.denationaleproeftuin.nl.

- **Verzamelen:** Alle planten maken zaden om zich voort te planten, dus ook die in jouw tuin en in de berm verderop. Voor je zaden gaat inslaan bij een kweker, kun je dus ook in jouw omgeving nagaan van welke planten je zelf zaden zou kunnen verzamelen.

Oogst liever geen zaden in natuurgebieden, want daar moet de natuur haar eigen gang kunnen gaan. Wil je toch heel graag zaden van een wilde plant, oogst die dan voorzichtig, alleen direct langs de paden en laat altijd genoeg over waar het hoort. Zelf wilde zaden verspreiden in natuurgebieden is ook niet de bedoeling. Mocht je toch iets oogsten, gebruik het dan alleen voor eigen tuin.

Tips voor het zelf oogsten van zaden:

- Laat bloemen staan als ze uitgebloeid zijn (dat is sowieso beter voor het leven in je tuin). Voor veel soorten is dat in de nazomer of vroege herfst.
- De zaden vind je waar eerder de bloem zat of net daar onder.
- Laat de zaden aan de plant tot ze helemaal rijp zijn, ze zijn van zichzelf dan droog en laten makkelijk los.
- Wacht liever iets langer met oogsten dan te snel te gaan; als je oogst vóór de zaden echt (aan de plant) gerijpt zijn, zullen ze later niet kiemen.
- Kies voor het oogsten een moment met goed weer; het liefst als het al een paar dagen niet heeft geregend en niet zo vroeg dat er nog dauw is.
- De precieze manier van oogsten kan verschillen per plant. Wil je het voor een specifieke soort weten, zoek dan op internet. Er is een rijke verzameling aan tuinblogs; er gaat er ongetwijfeld één over de soort van jouw keuze.
- Drie gangbare manieren zijn:
 1. Zaaddozen verzamelen en leegschudden (bijv. voor lupine, stokrozen, klaprozen)
 2. Bloemen afknippen en ondersteboven bewaren in een zak of pot.
 3. Zaden opvangen in omgekeerde paraplu door die onder de plant te houden en hem te schudden.
- Laat de zaden na het oogsten 1 à 2 weken drogen op kranten of een theedoek.
- Zeef de zaden voor je ze bewaart, zo scheidt je ze van overbodige plantenresten en kun je ze schoon bewaren. De kans is dan groter dat ze goed blijven en zullen kiemen.
- Bewaar je zaden droog, donker en koel, bijvoorbeeld in papieren zakjes waar op staat om welke zaden het gaat.
- Wil je zien hoe zaden oogsten uit de tuin in z'n werk gaat? Bekijk dan [dit informatieve filmpje](#) op het YouTube-kanaal van Angelo Dorny.